

Til lovforslag nr. L 179. Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 4. juni 2004*)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love

(Regelforenkling på det familieretlige område m.v.)

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 9. marts 1999, som ændret ved § 3 i lov nr. 461 af 7. juni 2001, § 2 i lov nr. 365 af 6. juni 2002 og § 4 i lov nr. 387 af 28. maj 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 10 affattes således:

»§ 10. Er et tidligere ægteskab eller registreret partnerskab opløst ved død, må den efterlevende ægtefælle eller registrerede partner ikke indgå ægteskab eller registreret partnerskab, før dødsbobehandling ved bobestyrer eller offentligt skifte er påbegyndt eller privat skifte er afsluttet. Dette gælder dog ikke, hvis

- 1) der ikke var noget formuefællesskab mellem ægtefællerne eller de registrerede partnere,
- 2) ægtefællerne eller de registrerede partnere var separerede på tidspunktet for dødsfaldet,
- 3) samtlige arvinger efter afdøde giver samtykke hertil eller
- 4) der ikke skal foretages dødsbobehandling her i landet.

Stk. 2. Den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne, kan tillade, at stk. 1 fraviges.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 2 kan påklages til justitsministeren.«

2. § 11 ophæves.

3. I § 42 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Søges skilsmisse i medfør af § 31, stk. 1, eller § 31, stk. 1, jf. stk. 2, kan bevilling meddeles, når den anden ægtefælle ikke protesterer herimod, hvis

- 1) skilsmisse søges på vilkårene for separationen og disse også gælder for tiden efter skilsmissen og
- 2) der ikke skal tages stilling til pensionsordninger omfattet af § 54.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

4. § 44, stk. 1, affattes således:

»Inden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, skal der foretages vilkårsforhandling, medmindre

- 1) begge ægtefæller meddeler statsamtet, at de ikke ønsker vilkårsforhandling foretaget, eller
- 2) der ønskes skilsmisse efter § 31 og vilkårene for separationen også gælder for tiden efter skilsmissen og der ikke skal tages stilling til pensionsordninger omfattet af § 54.«

5. I § 44 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Vilkårsforhandling skal uanset bestemmelsen i stk. 1 foretages, hvis statsamtet finder, at særlige omstændigheder taler for det.«
Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

6. § 46 ophæves.

7. Efter § 58 indsættes:

»Kapitel 5 a

Sagsbehandling m.v.

§ 58 a. Statsamtets afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsamtens behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 50 og 53, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.«

§ 2

I lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 37 af 5. januar 1995, som ændret ved § 9 i lov nr. 389 af 14. juni 1995 og § 4 i lov nr. 385 af 22. maj 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 2, ophæves.

2. § 38, nr. 4, ophæves.

3. Efter § 52 indsættes:

»§ 52 a. Statsamtets afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsamtens behandling af sager om ægtefællebidrag, jf. §§ 5, 6 og 8, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter.«

§ 3

I lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær, som ændret ved lov nr. 416 af 10. juni 1997 og § 2 i lov nr. 461 af 7. juni 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 9 affattes således:

»§ 9. Skal den fælles forældremyndighed opføre, kan forældrene aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til statsamtet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Er forældrene uenige, afgør retten, under særligt hensyn til hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.«

2. § 11 affattes således:

»§ 11. Forældremyndigheden kan ved aftale overføres fra den ene af forældrene til den anden. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til

statsamtet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan anmeldelse ske hertil.

Stk. 2. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af statsamtet overføres til andre end en af forældrene. Forældremyndigheden kan overføres til et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Er en sag om forældremyndighed indbragt for retten, kan aftalen godkendes af retten.«

3. I § 17, stk. 2, indsættes efter »navnlig på grund af:« »væsentlig«.

4. I § 19, stk. 1, 1. pkt., ændres »samt social- og sundhedsvæsenet« til: », social- og sundhedsvæsenet samt private sygehuse, privat praktiserende læger og tandlæger«, og i 2. pkt. ændres »eller institutionen« til: », institutionen, lægen eller tandlægen«.

5. I § 19, stk. 2, indsættes efter »institutioner« »m.v.«

6. § 31 affattes således:

»§ 31. Statsamtets afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter § 14, stk. 1-4.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om statsamtens og domstolens behandling af sager efter denne lov, herunder nærmere regler om betingelserne for anmeldelse af aftaler om forældremyndighed.«

§ 4

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 478, stk. 1, nr. 2, udgår », retsforlig om samværsret«.

2. § 478, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) aftaler om forældremyndighed efter lov om forældremyndighed og samvær, bestemmelser om forældremyndighed og samvær, der er truffet af statsamtet, retsforlig om samvær samt aftaler om samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse.«

3. § 483 affattes således:

»§ 483. Aftaler og bestemmelser om forældremyndighed og samvær, jf. § 478, stk. 1, nr. 3, kan fuldbyrdes straks, medmindre andet er aftalt eller bestemt.«

4. I §§ 535 og 536 ændres »samværsret« til: »samvær«, og i § 536 ændres »samværsrettens« til: »samværrets«.

§ 5

I adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 228 af 2. april 2003, foretages følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »kan«: », bortset fra de i § 5 a, stk. 2, nævnte tilfælde,«, og 2. pkt. udgår.

2. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. En ægtefælle kan adoptere den anden ægtefælles barn eller adoptivbarn (stedbarns-adoption).

Stk. 2. Stedbarns-adoption kan endvidere ske af en tidligere ægtefælles barn eller adoptivbarn. Er ægteskabet ophørt ved skilsmisse eller omstødelse, kan stedbarns-adoption kun ske, hvis den, der ønskes adopteret, er myndig.«

3. I § 16, stk. 1, § 19, stk. 2, § 23, stk. 2 og 3, og stk. 4, der bliver stk. 5, § 24, stk. 1, og § 37, stk. 2, ændres »virkelige« til: »oprindelige«.

4. § 16, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Ved stedbarns-adoption efter § 5 a får den adopterede i forhold til ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller samme retsstilling, som om den pågældende var deres fælles barn.«

5. I § 18, stk. 2 og 5, ændres »biologiske« til: »oprindelige«.

6. I § 23 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»Stk. 4. Er adoptivforholdet blevet ophævet for en person, der er fyldt 18 år, kan justitsministeren eller retten efter anmodning fra den adopterede bestemme, at den pågældende genindtræder i retsforholdet til den oprindelige slægt, hvis de oprindelige forældre samtykker heri. Hvis kun en af den adopteredes oprindelige forældre samtykker efter 1. pkt., kan det bestemmes, at retsforholdet genopstår i forhold til denne slægt.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

7. I § 25 b, stk. 1, 2. pkt., ændres »jurist« til: »dommer«.

8. § 28, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Uanset stk. 1 anerkendes udenlandske adoptionsafgørelser her i landet, når adoptionen er gennemført med henblik på adoption af barnet til Danmark i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at andre udenlandske adoptionsafgørelser anerkendes her i landet.«

9. Efter § 29 a indsættes:

»§ 29 b. Statsamtets afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren. Dette gælder dog ikke afgørelser efter §§ 9 og 10, der er indbragt for retten, jf. § 11.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om klagers behandling.«

§ 6

I lov nr. 372 af 7. juni 1989 om registreret partnerskab, som ændret ved lov nr. 821 af 19. december 1989, § 36 i lov nr. 387 af 14. juni 1995 og lov nr. 360 af 2. juni 1999, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, affattes således:

»Ægteskabslovens kapitel 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på registrering af partnerskab, bortset fra §§ 14-17, § 20, stk. 3, og § 22, stk. 1. Ved registrering af partnerskab skal dog også betingelserne i stk. 2 være opfyldt.«

2. § 2, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Statsborgerskab i Norge, Sverige, Finland eller Island sidestilles med dansk statsborgerskab efter stk. 2. Bopæl i Norge, Sverige, Finland eller Island sidestilles med bopæl her i landet efter stk. 2. Justitsministeren kan bestemme, at statsborgerskab og bopæl i et andet land med en lovgivning om registreret partnerskab, der svarer til den danske, ligeledes skal sidestilles med dansk statsborgerskab og bopæl her i landet.«

3. § 2, stk. 4, affattes således:

F. t. l. vedr. ægteskabs indgåelse og opløsning m.v.

»Stk. 4. Regler om fremgangsmåden ved registrering af partnerskab fastsættes af justitsministeren.«

4. I § 5, stk. 2, udgår »og § 46«.

5. § 5, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Hvis ingen af parterne bor i et land, der er omfattet af § 2, stk. 3, kan registreret partnerskab indgået her i landet uanset retsplejelovens § 448 c altid opløses her.«

6. Efter § 6 indsættes:

»§ 6 a. Ved overenskomst med fremmed stat eller af justitsministeren kan der fastsættes regler om forholdet mellem dansk og anden stats lovgivning om registreret partnerskab.«

§ 7

I lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 352 af 15. maj 2003, foretages følgende ændringer:

1. § 16 ophæves.

2. § 19, stk. 3, 3. pkt., ophæves.

3. § 21 affattes således:

»§ 21. Statsamtets afgørelser efter denne lov kan påklages til justitsministeren.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om klagers behandling og om statsamternes behandling af sager om børnebidrag, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændrings-tidspunkter.«

4. § 23 affattes således:

»§ 23. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.«

§ 8

I børneloven, lov nr. 460 af 7. juni 2001, som ændret ved § 2 i lov nr. 133 af 2. marts 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 14, stk. 5, 2. pkt., ændres »en af parterne« til: »manden«.

2. I § 14, stk. 5, indsættes som 3. pkt.:

»Retsplejelovens § 257, stk. 1, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

§ 9

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. oktober 2004, jf. dog §§ 10 og 11.

Stk. 2. § 1, nr. 1 og 2, finder anvendelse på afgørelser om prøvelse af ægteskabsbetingelserne, der træffes efter den 1. oktober 2004.

Stk. 3. Bosondring efter § 38, nr. 4, i lov om ægteskabets retsvirkninger som ophævet ved denne lovs § 2, nr. 2, kan meddeles på baggrund af en begæring indgivet til skifteretten før den 1. oktober 2004.

Stk. 4. Ansøgning om godkendelse af aftale om ophør af fælles forældremyndighed eller overførsel af forældremyndigheden til den anden forælder, der er indgivet før den 1. oktober 2004, og som ikke er færdigbehandlet af statsamtet, anses som en anmeldelse af aftale herom, hvis ansøgningen er indgivet af forældrene i fællesskab.

Stk. 5. Justitsministeren kan bestemme, at regler fastsat i medfør af § 31, stk. 2, i lov om forældremyndighed og samvær som affattet ved denne lovs § 3, nr. 6, og § 29 b, stk. 2, i adoptionsloven som indsat ved denne lovs § 5, nr. 9, helt eller delvis skal finde anvendelse på ansøgninger og klager, der er indgivet inden de pågældende reglers ikrafttræden, men som ikke er færdigbehandlet.

Stk. 6. §§ 5 og 5 a, § 16, stk. 2, og §§ 23 og 28 i adoptionsloven som ændret ved denne lovs § 5, nr. 1, 2, 4, 6 og 8, finder også anvendelse på ansøgninger om adoption, der er indgivet inden den 1. oktober 2004, og hvor der ikke er truffet afgørelse i sagen. Adoptionslovens § 28 som ændret ved denne lovs § 5, nr. 8, finder også anvendelse på udenlandske afgørelser om adoption, som træffes inden den 1. oktober 2004, hvis der ikke i adoptionssagen er udstedt en dansk adoptionsbevilling.

Stk. 7. § 14, stk. 5, 2. pkt., i børneloven som ændret ved denne lovs § 8, nr. 1, finder anvendelse på børn, som fødes efter lovens ikrafttræden. For børn født før lovens ikrafttræden anvendes de hidtil gældende regler.

§ 10

Stk. 1. Lovens § 1, nr. 3 og 4, træder i kraft den 1. januar 2005.

Stk. 2. § 42, stk. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, finder også anvendelse på ansøgninger om skilsmisse efter § 31, stk. 1, eller § 31, stk. 1,

jf. stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der er indgivet inden den 1. januar 2005, og som ikke er færdigbehandlet i statsamtet.

Stk. 3. Er en ansøgning om separation eller skilsmisse indgivet inden den 1. januar 2005, skal der afholdes vilkårsforhandling i overensstemmelse med de hidtil gældende regler i § 44 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, medmindre begge ægtefæller anmoder om, at vilkårsforhandling undlades.

§ 11

Stk. 1. Lovens § 2, nr. 1, og § 7, nr. 1, træder i kraft den 1. april 2005.

Stk. 2. Justitsministeren kan bestemme, at regler fastsat i medfør af § 58 a, stk. 2, i lov om æg-

teskabs indgåelse og opløsning som indsat ved denne lovs § 1, nr. 7, § 52 a, stk. 2, i lov om ægteskabets retsvirkninger som indsat ved denne lovs § 2, nr. 3, og § 21, stk. 2, i lov om børns forsørgelse som affattet ved denne lovs § 7, nr. 3, også skal finde anvendelse på klager over en bidragsafgørelse, der er indgivet før den 1. april 2005.

§ 12

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. §§ 1-3 og 5-8 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

KAJ IKAST

/ Inge Dahl-Sørensen